

Consultatie:

Differentiatie vliegbelasting

Antwoord op vragen 1 t/m 5.

1. Vindt u dat lange vluchten (>2.500 km) zwaarder belast moeten worden dan korte vluchten (<2.500 km)?

Ik ben van mening dat korte vluchten (<2.500 km) zwaarder belast mogen worden ten opzichte van lange vluchten.

Korteafstandsvluchten genereren relatief gezien meer CO₂-uitstoot per kilometer dan langeafstandsvluchten. Dit komt doordat een aanzienlijk deel van de uitstoot plaatsvindt tijdens het opstijgen en landen. Bij korte vluchten is dit aandeel in de totale vluchtduur en dus de uitstoot groter.

Door korte vluchten zwaarder te belasten, creëer je een opening om meer gebruik te maken van en verdere ontplooiing van alternatieve transportmiddelen te stimuleren. De trein is qua broeikasgasuitstoot beter dan het vliegtuig. Dus door de ticketprijs voor korteafstandsvluchten te verhogen, zullen minder mensen zo'n vlucht nemen. Dit betekent mogelijk wel dat alternatief transport betaalbaarder moet zijn dan vliegtickets.

Bron: <https://www.nlr.nl/nlr-blog/hoe-zit-het-nou-met-co2-uitstoot-en-vliegafstand/>

Langere vluchten resulteren in absolute zin in meer CO₂-uitstoot. Op langere vluchten vliegt het toestel op grote hoogte het meest efficiënt met brandstof. Het is logisch dat langeafstandsvluchten nu al hoger belast worden dan korte vluchten.

Zware belasting van langeafstandsvluchten roept twee additionele punten op die van belang zijn.

Ten eerste kan een zwaardere belasting op langeafstandsvluchten vanaf Amsterdam Schiphol leiden tot een verplaatsing van de hub-functie. Dit betekent dat vervuilende activiteiten, zoals passagiers- en vrachtluchten, niet verdwijnen maar verplaatst worden naar locaties met minder strenge regelgeving. Een luchtvaartmaatschappij die veel intercontinentale vluchten uitvoert en de belasting op Schiphol te hoog vindt, kan besluiten haar hub-functie te verplaatsen naar een

nabijgelegen luchthaven zoals Brussel (Zaventem), Frankfurt of Parijs (Charles de Gaulle). Passagiers uit Nederland zouden dan per trein of auto naar deze luchthavens moeten reizen om hun langeafstandsvlucht te halen. Dit heeft tot gevolg dat de CO₂-uitstoot verschuift van Nederlandse naar buitenlandse bodem, er extra vervuiling ontstaat door de toename van grondtransport naar buitenlandse luchthavens en dat er economische schade ontstaat voor Schiphol en Nederland.

Ten tweede heeft het zwaarder belasten van lange vluchten impact op het sociale aspect. Duurdere vliegtickets kunnen internationale contacten en uitwisselingen beperken, zowel persoonlijk als zakelijk. Daarnaast kan de toeristische sector negatief beïnvloed worden door hogere ticketprijzen, wat kan leiden tot minder werkgelegenheid en economische schade in bepaalde regio's binnen NL.

2. Vindt u dat zeer korte vluchten (<500 km) extra belast moeten worden in de vliegbelasting ten opzichte van andere vluchten?

Voor afstanden onder de 500 km zijn er vaak goede alternatieven beschikbaar, zoals de trein, de bus en de auto. Echter, deze alternatieven zijn niet altijd geschikt. Treinen en bussen kunnen bijvoorbeeld last hebben van beperkte capaciteit, vertragingen of een minder frequente dienstregeling, wat de reistijd kan verlengen. Daarnaast zijn sommige regio's minder goed verbonden met het spoor- of busnetwerk, waardoor vliegen soms de enige efficiënte optie blijft. Ook kunnen zakelijke reizigers met strakke schema's vliegen verkiezen boven andere transportmiddelen vanwege de snelheid en flexibiliteit.

Om een verschuiving naar duurzamere vervoersopties te stimuleren, is het daarom belangrijk niet alleen korte vluchten zwaarder te belasten, maar tegelijkertijd te investeren in betere infrastructuur en betaalbare alternatieven. Denk hierbij aan snellere en frequentere treinverbindingen, verbeterde grensoverschrijdende mobiliteit en financiële prikkels om duurzaam reizen aantrekkelijker te maken. Alleen door een gebalanceerde aanpak kan de belasting op zeer korte vluchten effectief bijdragen aan de vermindering van CO₂-uitstoot zonder onnodige hinder voor reizigers.

3. Vindt u dat zeer lange vluchten (>10.000 km) extra belast moeten worden in de vliegbelasting ten opzichte van andere vluchten?

Ik ben van mening dat zeer lange vluchten (>10.000 km) extra belast moeten worden in de vliegbelasting ten opzichte van andere vluchten. Een zwaardere belasting op langeafstandsvluchten sluit aan bij het principe dat de grootste vervuilers meer bijdragen aan de milieukosten. Reizigers die intercontinentale vluchten maken, dragen een grotere ecologische voetafdruk en kunnen daarom ook een hogere belasting betalen om de milieuschade te compenseren.

Aan de ene kant dwing is als land de transitie naar een duurzamere luchtvaartsector. Maar wat er tegen over staat dat luchtvaartmaatschappijen mogelijk via andere landen gaan vliegen om de vliegtaks te omzeilen.

4. Vindt u dat voor specifieke landen of gebieden andere tarieven moeten worden gerekend dan het tarief waar zij op basis van hun afstand tot Nederland toe behoren? Zo ja, welke landen of gebieden moeten er volgens u verschillend belast worden in de vliegbelasting?

Kijk eerst naar het rijkwilde van het Nederlandse Koninkrijk. Nederland heeft overzeese gebieden, de CAS-BES-eilanden. Het zwaarder belasten van langeafstandsvluchten kan verregaande negatieve gevolgen hebben voor de CAS-BES-eilanden. De eilanden zijn afhankelijk van scheepvaart en luchtvaart voor de aanvoer van goederen.

Als eilandskind (Bonaire) ben ik van mening dat de CAS-BES-eilanden vrijgesteld zouden moeten worden van een zwaardere belasting op vliegen vanwege hun unieke afhankelijkheid van luchtverbindingen en de potentieel negatieve gevolgen voor hun economie, sociale structuur en relatie met Nederland.

- **Economische kwetsbaarheid**

De eilanden zijn sterk afhankelijk van import voor goederen en essentiële diensten zoals medische zorg, onderwijs en toerisme. Luchtverbindingen zijn cruciaal voor de aanvoer van deze goederen en diensten. Een verhoging van de vliegbelasting kan leiden tot hogere transportkosten, wat de prijzen van geïmporteerde goederen verhoogt en de kosten van levensonderhoud op de eilanden opdrijft.

Toerisme, een essentiële economische pijler, kan afnemen door stijgende reiskosten. Daarnaast fungeren de eilanden vaak als knooppunten voor handel binnen het Caribisch gebied. Hogere importkosten kunnen ertoe leiden dat de

handel met nabijgelegen eilanden afneemt, wat ook de bredere economie beïnvloedt.

- **Sociale impact**

Veel inwoners van de CAS-BES-eilanden hebben familie en vrienden in Nederland, en vice versa. Regelmatig contact is essentieel voor het onderhouden van deze banden. Duurdere vliegtickets kunnen dit contact verminderen, wat kan leiden tot een gevoel van vervreemding en een verzwakking van de sociale banden.

Hogere kosten voor onderwijs en gezondheidszorg kunnen de ongelijkheid versterken. Getalenteerde jongeren kunnen de eilanden verlaten vanwege de beperkte mogelijkheden, het dure levensonderhoud en de hoge reiskosten. Dit kan leiden tot een "brain drain" en een verlies van menselijk kapitaal voor de eilanden.

- **Relatie met Nederland**

Een zwaardere belasting op vliegtickets kan leiden tot een verslechtering van de relatie tussen de CAS-BES-eilanden en Nederland. De eilandbewoners kunnen het gevoel krijgen dat Nederland hun belangen niet voldoende behartigt en dat de solidariteit binnen het Koninkrijk wordt ondermijnd. Dit kan leiden tot wantrouwen en frustratie.

- **Gevoel van verbondenheid**

Het gevoel van inwoners van de eilanden dat ze deel uitmaken van de Nederlandse samenleving en dat hun stem gehoord wordt, is essentieel voor sociale cohesie. Duurdere vliegtickets kunnen het gevoel van afgelegenheid en uitsluiting versterken, wat kan leiden tot onvrede.

- **Medische behandelingen en studie**

De lokale bevolking is afhankelijk van luchtverbindingen voor reizen naar het vasteland van Nederland, bijvoorbeeld voor medische behandelingen, studie of familiebezoek. Hogere vliegticketprijzen kunnen deze reizen bemoeilijken.

5. Vindt u dat alle soorten vluchten en passagiers gelijk moeten worden belast? Zo nee, welke passagiers en/of vluchten vindt u dat er verschillend belast of zelfs uitgezonderd moeten worden van de vliegbelasting?

Als eilandskind (Bonaire) ben ik van mening dat vluchten naar Caribisch Nederland vrijgesteld zouden moeten worden van een zwaardere vliegbelasting. Een uniforme belasting raakt inwoners van Caribisch Nederland harder dan inwoners van Europees Nederland, vanwege hun beperkte alternatieven en hogere afhankelijkheid van vliegen.

De eilanden zijn grotendeels afhankelijk van geïmporteerde goederen vanwege een beperkte binnenlandse productie. Dit heeft economische en logistieke nadelen. Uitzondering of een lager tarief voor vluchten gerelateerd aan essentiële goederen, diensten en toerisme kan de economische impact verzachten.

Consultatie:

Differentiatie vliegbelasting

Impact op de CAS-BES eilanden

Datum 22 februari 2025

Aanleiding

Het Nederlandse kabinet heeft als doel om de totale opbrengst van de vliegbelasting te verhogen met € 248 miljoen in 2027, en overweegt om langeafstandsvluchten (>2.500 km) zwaarder te belasten vanwege de hogere uitstoot. Echter, een zwaardere belasting op de luchtvaart kan aanzienlijke nadelen hebben voor de CAS-BES-eilanden.

Het Caribisch deel van het Koninkrijk der Nederlanden, bestaande uit de CAS-BES-eilanden (Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba), is een unieke regio met specifieke economische en sociale kenmerken. Een belangrijk punt van zorg is de mogelijkheid van een beschadigde relatie tussen de CAS-BES-eilanden en Nederland, als een zwaardere belasting op vliegtickets leidt tot negatieve effecten op vertrouwen, politieke stabiliteit en economische ontwikkeling.

Als eilandskind (Bonaire) dat in Nederland heeft gestudeerd en werkt, en jaarlijks naar Bonaire reist om familie te bezoeken, maak ik me zorgen over het leefbaar houden van de eilanden en het toegankelijk maken van doorgroeimogelijkheden voor eilandbewoners. Vooral voor studenten die in Nederland verder willen studeren en voor afgestudeerden/werkenden die terug willen naar hun eiland.

De discussie over het al dan niet zwaarder belasten van langeafstandsvluchten (naar deze eilanden) is complex en vereist een diepgaande analyse van de potentiële gevolgen.

Samenvatting

Het belasten van de luchtvaart kan verregaande negatieve gevolgen hebben voor de CAS-BES-eilanden (Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba). De eilanden zijn grotendeels afhankelijk van geïmporteerde goederen vanwege een beperkte binnenlandse productie. Dit heeft economische en logistieke nadelen:

- Hoge transportkosten en verstoringen in de mondiale handelsstromen beïnvloeden de beschikbaarheid van essentiële goederen.
- Importafhankelijkheid maakt de eilanden kwetsbaar voor inflatie en wisselkoersschommelingen.
- De hoge kosten van levensonderhoud verlagen de koopkracht van de inwoners.

Luchtverbindingen zijn cruciaal voor de import van goederen en essentiële diensten zoals medische zorg, onderwijs en toerisme. Eventuele belastingverhogingen op de luchtvaart kunnen aanzienlijke nadelige gevolgen hebben voor de eilanden:

- Hogere ticketprijzen bemoeilijken familiebezoeken, medische behandelingen en studiereizen naar Nederland.
- Duurdere luchtvracht verhoogt de kosten van levensmiddelen, medicijnen en bouwmaterialen.
- De concurrentiepositie van kleine ondernemers komt verder onder druk te staan.
- Toerisme, een essentiële economische pijler, kan afnemen door stijgende reiskosten.

Sociale en politieke gevolgen

- De toename van reis- en importkosten kan leiden tot een verminderd gevoel van verbondenheid met Nederland.
- Hogere kosten voor onderwijs en gezondheidszorg kunnen ongelijkheid versterken.
- De afhankelijkheid van externe handel en investeringen neemt toe, wat de lokale economie kwetsbaarder maakt.
- Politieke spanningen tussen Nederland en de eilanden kunnen groeien als economische en sociale ongelijkheden toenemen.

1 Huidige situatie CAS-BES eilanden

1.1 Populatie CAS-BES-eilanden

De CAS-BES-eilanden, bestaande uit Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba, vormen een unieke archipel binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Met een totale bevolking van 341.253 inwoners, zoals geregistreerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), vormen de CAS-BES-eilanden een levendige gemeenschap met elk hun eigen specifieke kenmerken en uitdagingen.

1.2 Huidige uitdagingen van CAS-BES

De CAS-BES-eilanden, hoewel ze deel uitmaken van het Koninkrijk der Nederlanden, kampen met specifieke uitdagingen op het gebied van economie, sociale vraagstukken en gezondheidszorg. Deze uitdagingen zijn vaak geworteld in hun geografische ligging, kleinschaligheid en historische context. Nederland zet zich geregeld in om de Caribische delen van het Koninkrijk te helpen bij het oplossen van deze uitdagingen.

Economische uitdagingen:

- **Afhankelijkheid van toerisme:** Veel eilanden zijn sterk afhankelijk van het toerisme, waardoor hun economie kwetsbaar is voor schommelingen in de mondiale reismarkt. Dit kan leiden tot economische instabiliteit bij crises, zoals de COVID-19-pandemie.
- **Beperkte economische diversificatie:** Het ontbreken van een diverse economie maakt de eilanden afhankelijk van import voor veel basisbehoeften, wat de kosten verhoogt.
- **Kleinschaligheid en hoge kosten:** De kleinschaligheid van de economieën leidt tot hogere kosten voor infrastructuur en diensten, wat de concurrentiepositie van lokale bedrijven beïnvloedt.

Sociale uitdagingen:

- **Armoede en ongelijkheid:** Ondanks de relatief hoge levensstandaard in vergelijking met andere Caribische landen, komen armoede en ongelijkheid voor, wat kan leiden tot sociale spanningen en criminaliteit.
- **Sociale cohesie:** Door de kleine gemeenschappen kunnen sociale ongelijkheden extra hard aankomen.
- **Toegang tot onderwijs en huisvesting:** Goede huisvesting kan soms problematisch zijn. Daarnaast is toegang tot hetzelfde onderwijs als in Europees Nederland niet altijd vanzelfsprekend.

Uitdagingen in de gezondheidszorg:

- **Beperkte medische voorzieningen:** De kleinere eilanden hebben beperkte medische faciliteiten, waardoor patiënten vaak naar grotere eilanden of het buitenland moeten voor specialistische zorg.

- **Toegang tot gezondheidszorg:** De toegankelijkheid van kwaliteitsvolle gezondheidszorg is een uitdaging, vooral voor kwetsbare groepen.
- **Preventieve zorg:** Er is een behoefte aan versterking van preventieve zorg en gezondheidsbevordering.

2 Sterke afhankelijkheid van import

CAS-BES is sterk afhankelijk van import. Deze afhankelijkheid is het resultaat van een combinatie van factoren die specifiek zijn voor deze kleine eilandstaten. Hier zijn enkele diepgaandere punten om dat te verduidelijken:

1. Beperkte Natuurlijke Hulpbronnen en Productiemogelijkheden:

- **Landbouw:** De eilanden hebben vaak een droog klimaat en beperkte vruchtbare grond, wat de landbouwproductie belemmert. Dit betekent dat basisvoedingsmiddelen zoals groenten, fruit en vlees grotendeels moeten worden geïmporteerd.
- **Industrie:** Vanwege de kleine omvang van de eilanden is het moeilijk om een diverse en schaalbare industrie op te bouwen. De meeste eilanden richten zich op het toerisme, waardoor andere economische sectoren minder ontwikkeld zijn.

2. Economische Structuur en Toerisme:

- **Toerisme als Hoofdpijler:** Het toerisme is de belangrijkste economische activiteit op veel van deze eilanden. Dit brengt een grote vraag met zich mee naar geïmporteerde goederen:
 - Voedsel en drank voor restaurants en hotels.
 - Luxe goederen en souvenirs voor toeristen.
 - Materialen voor de bouw en het onderhoud van toeristische faciliteiten.
- **Kleine Binnenlandse Markt:** De kleine bevolking van de eilanden betekent dat de binnenlandse markt beperkt is. Dit maakt het voor bedrijven minder aantrekkelijk om lokale productie op te zetten, omdat de afzetmarkt klein is.

3. Logistieke Factoren:

- **Transport:** De eilanden zijn afhankelijk van scheepvaart en luchtvaart voor de aanvoer van goederen. Dit kan leiden tot:
 - Hogere transportkosten.
 - Vertragingen bij de levering.
 - Kwetsbaarheid voor verstoringen in de mondiale handelsstromen.

3 Afhankelijkheid van Luchtvaart

Als Nederland de luchtvaart zwaarder gaat belasten, kan dat aanzienlijke nadelen hebben voor de CAS-BES-eilanden, gezien hun sterke afhankelijkheid van luchtverbindingen. Hier zijn enkele belangrijke punten:

1. **Impact op de lokale bevolking**

De lokale bevolking is afhankelijk van luchtverbindingen voor reizen naar het vasteland van Nederland, bijvoorbeeld voor medische behandelingen, studie of familiebezoek. Hogere vliegticketprijzen kunnen deze reizen bemoeilijken.

De import van levensmiddelen zou ook duurder worden wat direct de lokale bevolking zou raken. Omdat deze eilanden grotendeels afhankelijk zijn van geïmporteerde producten, zullen stijgende transportkosten direct invloed hebben op de voedselprijzen.

Een hogere kostprijs betekent dat lokale supermarkten deze stijgingen zullen doorberekenen aan consumenten, waardoor de kosten van levensonderhoud verder stijgen. Dit kan vooral een zware last zijn voor huishoudens met een lager inkomen.

2. **Belemmering van economische ontwikkeling**

Luchtverbindingen zijn essentieel voor de aanvoer van goederen en diensten naar de eilanden. Hogere transportkosten kunnen de prijzen van geïmporteerde goederen verhogen, wat de kosten van levensonderhoud op de eilanden kan verhogen.

Wanneer importeurs hogere kosten moeten betalen, kan dit leiden tot minder diversiteit in producten en een afname van de concurrentie. Kleine ondernemers en winkeliers kunnen moeite krijgen om concurrerend te blijven als de kosten voor inkoop stijgen. Dit kan resulteren in een verschuiving naar grotere ketens die beter in staat zijn om kosten op te vangen, waardoor lokale bedrijven benadeeld worden. Dit kan ook de aantrekkelijkheid van de eilanden voor buitenlandse investeringen verminderen.

3. **Effect op Handel en Regionale Verbindingen**

De CAS-BES-eilanden fungeren vaak als knooppunten voor handel binnen het Caribisch gebied. Hogere importkosten kunnen ertoe leiden dat de handel met nabijgelegen eilanden afneemt, wat ook de bredere economie

beïnvloedt. Dit kan vooral problematisch zijn voor bedrijven die afhankelijk zijn van regionale export- en importstromen.

4. **Impact op de Gezondheidszorg**

Veel medische benodigdheden, zoals medicijnen, vaccins en specialistische apparatuur, worden per luchtvracht aangevoerd. Een stijging in transportkosten kan leiden tot hogere prijzen voor medicijnen en langere wachttijden voor cruciale leveringen. Dit kan de gezondheidszorg op de eilanden onder druk zetten, vooral omdat sommige behandelingen afhankelijk zijn van specialistische middelen die niet lokaal worden geproduceerd.

5. **Verhoogde kosten voor toerisme**

Het toerisme is een cruciale economische sector voor de CAS-BES-eilanden. Hogere vliegticketprijzen kunnen leiden tot een daling van het aantal toeristen, wat een negatieve invloed heeft op de lokale economieën. Toeristen kunnen ervoor kiezen om naar andere, goedkopere bestemmingen te reizen.

4 Sociale Impact

Naast de economische gevolgen die we eerder bespraken, kan een zwaardere belasting op de luchtvaart door Nederland ook aanzienlijke sociale gevolgen hebben voor de CAS-BES-eilanden. Hier zijn enkele belangrijke punten:

- **Familie en vriendschap:**

Veel inwoners van de CAS-BES-eilanden hebben familie en vrienden in Nederland, en vice versa. Regelmatig contact is essentieel voor het onderhouden van deze banden. Duurdere vliegtickets kunnen dit contact verminderen, wat kan leiden tot een gevoel van vervreemding en een verzwakking van de sociale banden.

- **Toegang tot onderwijs en gezondheidszorg:**

- **Studie en medische zorg**

Veel inwoners van de eilanden zijn afhankelijk van Nederland voor gespecialiseerd onderwijs en medische zorg. Duurdere vliegtickets kunnen deze essentiële diensten minder toegankelijk maken, wat kan leiden tot een gevoel van ongelijkheid en onrechtvaardigheid.

- **Brain drain**

Getalenteerde jongeren kunnen de eilanden verlaten vanwege de beperkte mogelijkheden en hoge reiskosten, wat kan leiden tot een "brain drain" en een verlies van menselijk kapitaal voor de eilanden.

- **Professionele uitwisseling**

Professionele uitwisselingen, zoals conferenties, workshops en trainingen, zijn belangrijk voor de ontwikkeling van de eilanden. Hogere reiskosten kunnen deze uitwisselingen beperken, wat de professionele cohesie kan aantasten.

- **Gevoel van verbondenheid en gelijkwaardigheid:**

- **Vertegenwoordiging en betrokkenheid**

Het gevoel van inwoners van de eilanden dat ze deel uitmaken van de Nederlandse samenleving en dat hun stem gehoord wordt, is essentieel voor sociale cohesie. Duurdere vliegtickets kunnen het gevoel van afgelegenheid en uitsluiting versterken, wat kan leiden tot een gevoel van onbehagen.

- **Economische en sociale ongelijkheid**

Als het reizen tussen het vaste land van Nederland en de eilanden veel duurder wordt, zou dit ervoor kunnen zorgen dat de verschillen tussen de inwoners van de verschillende

- **Psychologische impact:**

- **Isolatie**

- Het gevoel van isolatie en afgelegenheid kan toenemen, vooral voor mensen die afhankelijk zijn van regelmatige reizen naar Nederland voor werk, familie of medische redenen.

- **Stress en onzekerheid**

- De onzekerheid over de toegankelijkheid en betaalbaarheid van reizen kan leiden tot stress en angst bij de eilandbewoners.

5 Kans op beschadiging relatie tussen CAS-BES en Nederland

Een zwaardere belasting op vliegtickets kan leiden tot een verslechtering van de relatie tussen de CAS-BES-eilanden en Nederland. Het is belangrijk om de mogelijke negatieve effecten op het vertrouwen, de politieke stabiliteit, de economische ontwikkeling zorgvuldig af te wegen voordat dergelijke maatregelen worden genomen.

Een zwaardere belasting op vliegtickets door Nederland kan leiden tot verschillende negatieve effecten op de relatie tussen de CAS-BES-eilanden en Nederland:

1. Vertrouwen en solidariteit:

- **Verminderd vertrouwen:** De eilandbewoners kunnen het gevoel krijgen dat Nederland hun belangen niet voldoende behartigt en dat de solidariteit binnen het Koninkrijk wordt ondermijnd. Dit kan leiden tot wantrouwen en frustratie.
- **Gevoel van ongelijkheid:** Hogere reiskosten kunnen het gevoel versterken dat de eilanden als tweederangsburgers worden behandeld en dat er sprake is van een ongelijkwaardige relatie.

2. Politieke spanningen:

- **Verzet tegen beleid:** De maatregel kan leiden tot verzet en protesten op de eilanden, wat de politieke relatie met Nederland kan bemoeilijken.
- **Autonomie en zelfbeschikking:** De discussie over de luchtvaartbelastingen kan de roep om meer autonomie en zelfbeschikking op de eilanden versterken.

3. Economische afhankelijkheid:

- **Verminderde investeringen:** De maatregel kan de economische ontwikkeling van de eilanden belemmeren en leiden tot minder investeringen vanuit Nederland.
- **Toenemende afhankelijkheid:** De eilanden kunnen zich gedwongen voelen om meer afhankelijk te worden van andere landen voor handel en toerisme, wat de banden met Nederland kan verzwakken.

4. Identiteit en verbondenheid:

- **Afnemende verbondenheid:** De maatregel kan het gevoel van verbondenheid met Nederland verminderen en de eilandbewoners zich meer geïsoleerd en afgesneden voelen.

- **Versterking van eigen identiteit:** De eilanden kunnen zich meer gaan richten op hun eigen identiteit en cultuur, wat kan leiden tot een grotere afstand tot Nederland.